

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 343/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. Č., K., zastúpenej advokátkou JUDr. M. H., K., ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 19, čl. 35, čl. 36 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 163/2012 z 30. októbra 2012 a rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 18 C 130/2011 z 15. marca 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2013 doručená sťažnosť I. Č. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), bližšie nešpecifikovaného základného práva zaručeného čl. 19 ústavy, bližšie

nešpecifikovaného základného práva zaručeného čl. 35 ústavy, základného práva na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní podľa čl. 36 písm. b) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 163/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 130/2011 z 15. marca 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“).

2. Zo sťažovateľkou podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol jej žalobu o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru z 23. marca 2011, o určenie, že jej pracovný pomer u žalovanej obce B. (ďalej len „žalovaná“) naďalej trvá, a o náhradu mzdy. Zároveň ju okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou potvrdil rozsudok okresného súdu a zaviazal ju nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania. Sťažovateľka v sťažnosti v podstatnom uviedla, že ako učiteľke v materskej škole jej bola daná výpoveď z dôvodu opakovaného menej závažného porušenia pracovnej disciplíny, ku ktorému podľa názoru zamestnávateľa došlo v siedmich bodoch (prípadoch). Sťažovateľka následne popísala tak dôvody jej prepustenia, ako aj jej stanovisko k nim. Okresný súd a následne aj krajský súd skonštatovali dôvodnosť jej prepustenia v troch prípadoch obsiahnutých vo výpovedi z pracovného pomeru, ku ktorým sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«... k bodu 2: osobne zaútočila na riaditeľku materskej školy, keď jej dňa 12. 10. 2010 o 14.15 hod. na jej otázku odpovedala: „Vás je prd po tom, čo som ja na obecnom úrade robila“. Podľa názoru sťažovateľa sa nejedná o porušenie pracovnej disciplíny v tomto prípade, v žiadnom prípade jej túto vetu nepovedala pred deťmi, a v spálni, ale na chodbe, kde sa nachádza kniha dochádzky a mimo jej pracovného času. Nejednalo sa teda konverzáciu s nadriadenou, v rámci pracovnoprávneho vzťahu, ale súkromný rozhovor a interpersonálny konflikt so sťažovateľovi známou osobou v čase pracovného voľna na mieste, kde to nemohol nikto iný počuť a najmä nie deti, ktorý teda nemohol byť porušením pracovnej disciplíny ani nijako ovplyvniť pracovný výkon sťažovateľa. Toto

potvrdila aj samotná svedkyňa L. – dotknutá nadriadená, ktorá sama vypovedala, že vyjadrenie sťažovateľa nikto nepočul. Ak osoba, ktorá sama iniciovala upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny, potvrdila, že môj výrok deti nepočuli, možno túto výpoveď považovať za dôveryhodnú.

k bodu 3: dňa 15. 10. 2010 v rozpore so správaním pedagóga na pracovisku počas olovrantu použila nevhodnú vetu na dieťa, kedy ho osočila slovami: „ješ ako prasa“.

v tomto prípade sa takisto nejedná o porušenie pracovnej disciplíny, nakoľko sa jedná o verbálnu metódu slovného dohovoru – pokarhania, čo je legálne a v súlade so zákonom. Je to prostriedok výchovy, ktorý sa v dnešnej spoločnosti bežne používa. Nejedná sa o dehonestujúce ani urážlivé spojenie, jedná sa len o výchovu prirovnaním, pričom všetky slová z tohto prirovnania sú v spoločnosti bežne známe a nie sú urážlivé...

k bodu 5: dňa 7. 2. 2011 poslala deti v rámci hygieny po dvoch – troch na jednu toaletu, čo je v hrubom rozpore s etikou a pracovnými postupmi, nakoľko jej povinnosťou bolo dbať na dodržiavanie hygienických predpisov a viesť deti k správnym hygienickým návykom.

Sťažovateľ sa nemôže stotožniť so záverom konajúceho súdu, že sa jedná o porušenie pracovnej disciplíny, nakoľko vôbec nebolo preukázané, že sa skutok stal. Nevyplýva to z nijakej svedeckej výpovede, nepotvrdila to ani svedkyňa V. Vyplýva to len z výpovede svedkyne L., ktorá je jednoznačne zaujatá a dopúšťala sa diskriminačného správania voči sťažovateľovi. Takého skutku, ktorý sa sťažovateľovi kladie za vinu sa nikdy nedopustila...

Sťažovateľ sa teda nemôže stotožniť s rozhodnutím prvostupňového a odvolacieho súdu a má za to, že tieto arbitrárnym spôsobom zasiahli do jeho základných práv a slobôd, nakoľko ho bezprecedentne a bez adekvátneho dôvodu pripravili o zdroj obživy bez toho, aby to malo oporu v zákone.

Sťažovateľ sa nedopustil porušenia pracovnej disciplíny, ktoré by mohlo mať za následok skončenie jeho pracovného pomeru.»

3. K tvrdenému zásahu do jej označených práv sťažovateľka uviedla:

«Podľa názoru sťažovateľa Krajský súd... a Okresný súd... svojim postupom a rozhodnutím porušili jeho základné právo na súdnu ochranu upravené v článku 46 ods. 1

ústavy, čl. 19, čl. 35 a čl. 36 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Opierajúc sa o vyššie citované právne názory Ústavného súdu... a Súdu pre ľudské práva, dotýkajúce sa porušovania čl. 46 ods. 1 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, možno na základe doposiaľ uvedeného, podľa názoru sťažovateľa konštatovať, že skutkové a právne názory o ktoré porušovateľ oprel svoje rozhodnutie, nemožno z ústavného hľadiska považovať za udržateľné a ospravedlniteľné, keďže rozhodnutím a postupom porušovateľa došlo k porušeniu princípu rovnosti zbrani.

Sťažovateľove základné práva a slobody zakotvené v čl. 19 boli porušené a to najmä v tom, že bola poškodená jeho osobná česť, bola znevážená tridsaťročná učiteľská prax doteraz bez akýchkoľvek výtiek (k „porušeniam pracovnej disciplíny“ začalo dochádzať až po nástupe novej riaditeľky na pracovisko), nebude sa môcť zamestnať ako učiteľka, čím bola znehodnotená jeho pozícia na trhu práce. Takisto bolo v obci nezvratné poškodené dobré meno sťažovateľa...

Toto právo sťažovateľa bol taktiež porušené, zo zamestnania bol prepustený svojvoľne, bez dôvodu a od nástupu novej riaditeľky bol v zamestnaní diskriminovaný – tzv. mobing, čoho dôkazom je to, že za 30 predtým na prácu sťažovateľa nijaké ponosy neboli.»

4. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že rozsudkami krajského súdu a okresného súdu došlo k porušeniu jej označených práv, zároveň žiadala, aby ústavný súd zrušil rozsudky krajského súdu a okresného súdu, vrátil vec na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania pred ústavným súdom. Zároveň požadovala priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, čo odôvodnila nemajetkovou ujmom spočívajúcou „... najmä v raste presvedčenia, že v Slovenskej republike nie sú vytvorené podmienky na spravodlivé súdne konanie, ktoré umožňuje reálnu ochranu ústavou garantovaných práv fyzických a právnických osôb, taktiež bola poškodená jeho osobná česť, bola znevážená tridsaťročná učiteľská prax, nebude sa môcť zamestnať ako učiteľ, čím bola znehodnotená jeho pozícia na trhu práce. Takisto bolo v obci nezvratne poškodené jeho dobré meno.“.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 35 ods. 1, 2, 3 a 4 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností. Občania majú právo na prácu. Štát v primeranom rozsahu hmotne zabezpečuje občanov, ktorí nie

z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať. Podmienky ustanoví zákon. Zákon môže ustanoviť odchylnú úpravu práv uvedených v odsekoch 1 až 3 pre cudzincov.

Podľa čl. 36 ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,
- b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,
- c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,
- d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,
- e) primeraný odpočinok po práci,
- f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
- g) právo na kolektívne vyjednávanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľky a vecne sa zaoberať jej sťažnosťou iba vtedy, ak sa nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu

9. V zmysle uvedeného princípu subsidiarity nemal ústavný súd právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, ktoré ním mohli byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu krajský súd na základe ňou podaného odvolania. Preto bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

**K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru
rozsudkom krajského súdu**

10. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

11. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Vychádzajúc z týchto kritérií ostalo v právomoci ústavného súdu posúdiť, či rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľky. V odôvodnení rozsudku krajského súdu tento na jeho vlastné odôvodnenie uviedol:

«Za porušenie pracovnej disciplíny považoval okresný súd skutky vytykané vo výpovedi pod bodmi 2), 3) a 5).

Ku skutku uvedenému vo výpovedi pod bodom 2) súd uviedol, že žalobkyňa potvrdila, že povedala riaditeľke vetu: „Vás je prd po tom, čo som ja na obecnom úrade robila“, pričom sa bránila tým, že na obecnom úrade bola v čase svojho voľna a riaditeľka nemala dôvod sa na to pýtať. Riaditeľka poprela, že by žalobkyňa bola na obecnom úrade v čase svojho voľna, avšak súd konštatoval, že táto otázka nie je podstatná, pretože dôvodom výpovede bolo použitie uvedeného slovného spojenia žalobkyňou vo vzťahu k nadriadenej na pracovisku v pracovnej dobe a nie skutočnosť, kedy bola žalobkyňa na obecnom úrade. Súd uzavrel, že mohla a mala použiť vhodnejšie slovné spojenie a slušnejšie výrazy vo vzťahu k nadriadenej, a to aj za situácie, že mala byť riaditeľkou vyprovokovaná. Túto vetu žalobkyňa vyslovila v spálni detí, o čom sama vypovedala, a to v čase medzi 14.10 – 14.15 hod., kedy sa deti zdržiavajú v spálni, lebo majú odpočinok do 14.30 hod. a je vysoko pravdepodobné, že nie všetky deti v tom čase už spali, a preto mohli počuť, čo povedala žalobkyňa (ich učiteľka) riaditeľke. Zdôraznil, že žalobkyňa vykonávala prácu s deťmi predškolského veku, kedy je mimoriadne dôležité pred nimi vystupovať a správať sa ako určitý vzor, primerane reagovať na vzniknuté situácie, zachovať určitý štandard v správaní, nenechať sa vyprovokovať ani deťmi ani dospelými na pracovisku, a to práve vzhľadom na vnímavosť detí v tomto veku a snahu napodobňovať správanie dospelých. Na prácu žalobkyne boli vzhľadom na uvedené kladené zvýšené požiadavky z hľadiska správania sa a verbálneho prejavu na pracovisku, či už k samotným deťom, ich rodičom, ale aj k nadriadeným. Nemožno preto akceptovať konanie žalobkyne, ktorá svojej nadriadenej povedala vetu uvádzanú vo výpovedi. Nemožno dôvodne očakávať od nadriadenej, že takéto ústne prednesy vyslovené pred maloletými deťmi bude na pracovisku tolerovať. Z týchto dôvodov uzavrel, že uvedeným skutkom došlo k porušeniu pracovnej disciplíny žalobkyňou.

Pokiaľ ide o skutok 3) uvedený vo výpovedi, súd konštatoval, že na tento skutok sa vzťahujú skutočnosti, ktoré uviedol v súvislosti so skutkom 2). Nie je možné pokladať za primerané a tolerovateľné, aby učiteľka v materskej škole vo vzťahu k maloletému žiakovi, za prítomnosti ostatných maloletých žiakov použila slová „ješ ako prasa“. Ide o nevhodné, urážlivé spojenie, nedávajúce deťom predškolského veku dobrý príklad.

Konanie žalobkyne nebolo v súlade ani so Školským poriadkom materskej školy. Aj ohľadne tohto skutku uzavrel súd, že ním došlo k porušeniu pracovnej disciplíny.

Ku skutku 5) výpovede súd uviedol, že pracovná činnosť žalobkyne sa týka nielen dozoru nad deťmi, ale aj vedenia dieťaťa a vstúpenia mu správnych a v spoločnosti fungujúcich, rešpektovaných a aj vyžadovaných hygienických a sociálnych návykov a zásad a jej povinnosťou je smerovať dieťa k základným pravidlám kultúrneho správania vo všetkých smeroch života a k dodržiavaniu hygienických pravidiel. S poukazom na skutočnosť, že ide o deti predškolského veku, súd uzavrel, že nemožno akceptovať a nechať bez povšimnutia správanie žalobkyne ako učiteľky, ktorá nezakročila a tolerovala, aby viacero detí bolo naraz na jednej toalete. Porušila tým aj pokyn nadriadenej a konala v rozpore aj so Školským poriadkom materskej školy.

Pokiaľ ide o ostatné skutky uvádzané vo výpovedi pod bodmi 1), 4), 6) a 7), u týchto uzavrel, že tieto skutky nie sú porušením pracovnej disciplíny, pretože buď nebolo jednoznačne preukázané, že sa tieto skutky stali [skutok 1) a 7)] alebo vzhľadom na okolnosti, za ktorých ku týmto skutkom došlo, nie je ich možné považovať za porušenie pracovnej disciplíny [skutok 4) a 6)].

Keďže však na naplnenie výpovedného dôvodu podľa ust. § 63 ods. 1 písm. e) Zák. práce postačí aj preukázanie len jedného porušenia pracovnej disciplíny menej závažným spôsobom, pred ktorým bol zamestnanec v období posledných šiestich mesiacov písomne upozornený na možnosť výpovede v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny, nepreukázanie vyššie uvedených skutkov nemá vplyv na platnosť výpovede danej žalobkyni...

Odvolaací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že odvolacie dôvody nie sú naplnené. Rozhodnutiu súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývali a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O. s. p., alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležité zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O. s. p., z týchto dôkazov dospel K správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi, ku ktorým dospel súd prvého stupňa, ako aj s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.)...

Žalobkyňa v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré boli predmetom dokazovania na súde prvého stupňa a s ktorými sa súd prvého stupňa náležité a správne vypořiadal pri rozhodovaní v danej veci, a preto jej odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Predmetom konania v prejednávanej veci je neplatnosť výpovede danej žalobkyni žalovanou podľa ust. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce listom zo dňa 23. 3. 2011, preto súd prvého stupňa správne zameral dokazovanie na preukázanie, či došlo k naplneniu uvedeného výpovedného dôvodu, teda k porušeniu pracovnej disciplíny menej závažným spôsobom, ktorá bola dôvodom tejto výpovede.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, vychádzajúcim z výsledkov vykonaného dokazovania o platnosti výpovede danej žalobkyni žalovanou listom zo dňa 23. 3. 2011, doručenou žalobkyni dňa 25. 3. 2011, podľa ust. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce, keďže táto výpoveď splňa všetky zákonom predpísané náležitosti...

Povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí k základným povinnostiam zamestnanca vyplývajúcim z pracovného pomeru a spočíva v plnení povinností stanovených právnymi predpismi, pracovným poriadkom, pracovnou zmluvou alebo pokynom nadriadeného zamestnanca. Ak má byť porušenie pracovnej disciplíny právne postihnutelné ako dôvod na skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, musí byť toto porušenie pracovných povinností zo strany zamestnanca zavinené aspoň z nedbanlivosti a musí dosahovať určitý stupeň intenzity. Zákonník práce pre účely skončenia pracovného pomeru rozlišuje medzi menej závažným porušením pracovnej disciplíny a závažným porušením pracovnej disciplíny. Tieto pojmy však Zákonník práce nedefinuje a ani

neustanovuje, z akých hľadísk treba pri ich posudzovaní vychádzať. Jedným zo základných hľadísk pri rozhodovaní o postihu za porušenie pracovnej disciplíny je intenzita porušenia pracovnej disciplíny. Hodnotenie intenzity porušenia pracovnej disciplíny závisí od konkrétnych okolností a ovplyvňuje ho tak osoba zamestnanca, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzita porušenia konkrétnych pracovných povinností, ako aj situácia, v ktorej k porušeniu došlo, dôsledky porušenia pre zamestnávateľa, či konaním zamestnanca spôsobil zamestnávateľovi škodu a pod...

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ktorý nepochybne vyplynul zo skutkových zistení, ako sú podrobne vedené v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, že žalobkyňa sa dopustila skutkov uvedených pod bodom 2), 3) a 5) výpovede, ako aj so záverom, že týmto konaním porušila pracovnú disciplínu menej závažným spôsobom, čím bol naplnený výpovedný dôvod podľa ust. § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce. V tejto časti odvolací súd odkazuje na podrobné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa a na tomto mieste dôvody neopakuje.

Dôkazné bremeno na preukázanie výpovedného dôvodu zaťažuje žalovanú ako zamestnávateľa. V tomto smere žalovaná dôkazné bremeno uniesla, pretože vykonaným dokazovaním bolo preukázané porušenie pracovnej disciplíny menej závažným spôsobom konaním žalobkyne, pokiaľ ide o skutky 2), 3) a 5) uvádzané vo výpovedi.

Súd v prejednávanej veci pri hodnotení intenzity porušenia pracovnej disciplíny prihliadol na hodnotiace hľadiská tak, ako ich uvádza v odôvodnení svojho rozhodnutia a dôsledne posudzoval splnenie všetkých zákonom predpísaných podmienok pre platnosť výpovede danej žalovanou žalobkyňou, všetky vykonané dôkazy vyhodnotil každý jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach a s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo (§ 132 O. s. p.), v tomto hodnotení nebol zistený logický rozpor, svoje úvahy súd podrobne uviedol v odôvodnení rozsudku a z vykonaného dokazovania dospel aj k správnym skutkovým zisteniam.

Odvolanie z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. nie je preto opodstatnené.

Na zistený skutkový stav súd zároveň aplikoval aj ustanovenia správneho právneho predpisu a tieto aj správne interpretoval, preto mu nemožno vytknúť ani nesprávne právne

posúdenie veci a aj z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. nie je odvolanie opodstatnené.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že výpoveď daná žalovanou žalobkyni je platná, preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu o určenie neplatnosti výpovede, určenie, že pracovný pomer trvá a o náhradu mzdy titulom neplatného rozviazania pracovného pomeru zamietol.»

12. Jadro právneho problému v právnej veci sťažovateľky takto spočívalo v právnom posúdení naplnenia, resp. nenaplnenia výpovedného dôvodu spočívajúceho v opakovanom menej závažnom porušení pracovnej disciplíny. Výlučnú právomoc v tejto pracovnoprávnej (a teda na účely ústavy občianskoprávnej) veci mali všeobecné súdy (čl. 142 ods. 1 ústavy). V intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov posúdil ústavný súd len to, či rozsudok krajského súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

13. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok okresného súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku dal krajský súd aj s odkazom na dôvody rozsudku okresného súdu sťažovateľke podrobnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, prečo tri zo siedmich čiastkových dôvodov výpovede z jej pracovného pomeru zakladajú porušenie pracovnej disciplíny a prečo neboli naplnené odvolacie dôvody spočívajúce v ňou tvrdených nesprávnych skutkových zisteniach okresného súdu a v nesprávnom právnom posúdení veci. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu v spojení so závermi rozsudku okresného súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá

ani oprávnenie ústavného súdu nahradíť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). Ústavný súd totiž nie je skutkovým súdom, ktorý by sám mohol a mal prehodnocovať dôkazy už skôr vykonané všeobecnými súdmi a následne právne posudzovať, či konkrétne konania sťažovateľky spadajú pod obsah neurčitého právneho pojmu „menej závažné porušenie pracovnej disciplíny“. Hodnotenie vykonaných dôkazov všeobecnými súdmi a právne posúdenie konania sťažovateľky aj napriek tomu, že sa s nimi sťažovateľka nestotožňuje, má podľa záverov ústavného súdu svoju vnútornú logiku, je konzistentné, bezrozporné a nemožno ho považovať ani za zjavne nerozumné.

14. V rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer, čo je dané aj jej samotným odôvodnením, kde ústavno-právna argumentácia (okrem odkazov na vybrané rozhodnutia ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva) v podstate absentuje. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

15. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti totiž možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

K namietanému porušeniu bližšie nešpecifikovaného základného práva zaručeného čl. 19 ústavy

16. Aj napriek tomu, že citovaný článok ústavy zaručuje viaceré základné práva (zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, ochrana mena, ochrana pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ochrana pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe), sťažovateľka túto časť sťažnosti odôvodnila iba na hranici minimálnych kritérií. Jej námietky týkajúce sa zásahu do jej osobnej cti a dobrého mena pritom nepriamo smerujú iba proti jej bývalej nadriadenej (riaditeľke materskej školy). V žiadnom smere však sťažovateľka nepredniesla ústavnoprávnu argumentáciu poukazujúcu na príčinnú súvislosť medzi rozsudkami všeobecných súdov a porušením niektorého z jej práv zaručených v čl. 19 ústavy. Ústavný súd však nie je povinný nahrádzať činnosť advokáta zastupujúceho sťažovateľa a sám vyhľadávať skutočnosti nasvedčujúce prípadnému zásahu do označených práv. Aj v tejto časti preto ústavný súd sťažnosť vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú, keďže v okolnostiach prípadu nebola ani len tvrdená príčinná súvislosť medzi námietkami sťažovateľky a napadnutými rozsudkami všeobecných súdov.

K namietanému porušeniu bližšie nešpecifikovaného základného práva zaručeného čl. 35 ústavy

17. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania pred ústavným súdom musí byť odôvodnený, čo v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ústavy znamená, že sťažovateľ musí označiť porušené právo, rozhodnutie prípadne postup, ktorým došlo k zásahu do tohto práva, a uviesť, z akých dôvodov je toho názoru, že k zásahu do práva zo strany ním označeného porušovateľa skutočne došlo. Sťažnosť sťažovateľky však v tomto bode neobsahuje ani označenie práva, ktoré malo byť porušené (ústavný súd opäť zvyrazňuje, že čl. 35 ústavy zaručuje viaceré základné práva), a ani žiadne bližšie odôvodnenie tvrdeného zásahu. V dôsledku toho sťažnosť nespĺňa všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, čo bolo dôvodom jej odmietnutia v tejto časti.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 36 písm. b) ústavy

18. Z obsahu sťažnosti ústavný súd vyvodil, že sťažovateľka namieta porušenie svojho práva na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní, ktoré jej podľa čl. 36 písm. b) ústavy zabezpečuje zákon (Zákonník práce). Jej námietky týkajúce sa zásahu do tohto práva sú opäť len všeobecné a odôvodnené v podstate len tým, že bola prepustená svojvoľne, bola diskriminovaná a že za 30 rokov pred prepustením neboli na jej prácu žiadne ponosy. Aj tu preto platí už uvedený záver, že sťažovateľka v žiadnom smere nepredniesla ústavnoprávnu argumentáciu poukazujúcu na príčinnú súvislosť medzi rozsudkami všeobecných súdov a porušením niektorého z jej práv zaručených v čl. 36 ústavy. Ako z citovaného článku ústavy vyplýva, Zákonník práce síce zaručuje zamestnancom ochranu pred svojvoľným prepúšťaním zo zamestnania, zároveň však pripúšťa možnosť výpovede z pracovného pomeru, ktorú môže dať zamestnávateľ zamestnancovi iba z dôvodov konkretizovaných v tomto právnom predpise. Jedným z dôvodov je aj opakované menej závažné porušenie pracovnej disciplíny za súčasnej existencie predchádzajúceho písomného upozornenia na možnosť výpovede. Danosť tohto výpovedného dôvodu v konkrétnych okolnostiach prípadu posudzovali

všeobecné súdy, a ako vyplýva z už uvedeného, tieto ústavne akceptovateľným postupom dospeli k záveru, že výpoveď doručená sťažovateľke je platná, a preto jej žalobu zamietli. Aj v tejto časti preto ústavný súd sťažnosť vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú, keďže v okolnostiach prípadu nebola tvrdená a ani zistená príčinná súvislosť medzi námietkami sťažovateľky a napadnutými rozsudkami všeobecných súdov.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozsudkov všeobecných súdov a vrátenie vecí na ďalšie konanie, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013